

Inleiding

De wet van 8 januari 2012, die betrekking heeft op de wijzigingen van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en die de Europese richtlijn van 13 juli 2009 (Richtlijn 2009/72/EG) omzet in het Belgisch recht, brengt voor de transmissienetbeheerder, in zijn hoedanigheid als belangrijke markt-facilitator, de verplichting met zich om *“nalevingsregels op te stellen met de genomen maatregelen die ertoe strekken ook discriminerend gedrag uit te sluiten en er zorg voor te dragen dat er adequaat toezicht wordt gehouden op de toepassing ervan. Deze regels bevatten de specifieke verplichtingen die aan het personeel worden opgelegd ter verwezenlijking van die doelstellingen. Een persoon die verantwoordelijk is voor de opvolging van de nalevingsregels bij de netbeheerder stelt jaarlijks voor de commissie een verslag op met daarin de beschrijving van de genomen maatregelen. Dit verslag wordt door de netbeheerder gepubliceerd.”* (artikel 8 §2).

Het verbintenissenprogramma van Elia werd op 21 december 2007 goedgekeurd door het Corporate Governance Comité van de Raad van Bestuur van Elia System Operator en bij uitbreiding op het niveau van de volledige economische entiteit Elia.

De algemene verbintenis van niet-discriminatie, zoals bedoeld in de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en in de Europese Richtlijn van 13 juli 2009, omvat verschillende principes:

- het principe van vertrouwelijkheid;
- het principe van transparantie;
- en het principe van niet-discriminatie.

Deze nota “verslag van de Compliance Officer 2016” beschrijft de ontwikkelingen in de loop van 2016.

1. Vertrouwelijkheid

Elia respecteert de confidentialiteitsverplichtingen die haar door de wet worden opgelegd. Ook gedurende 2016 werd toegekeken op de correcte implementatie en toepassing, en werden een aantal acties ontwikkeld om dit nog te versterken.

Een recente audit evalueerde de **contractuele maatregelen** binnen Elia om deze **confidentialiteit** af te dwingen bij **interne en externe medewerkers**. Er werd vastgesteld dat deze confidentialiteitsverplichtingen adequaat werden opgenomen in arbeidscontract, arbeidsreglement, vertrouwelijkheidshandvest en ethische code. Voor de externe medewerkers bieden de bepalingen in de algemene aankoopvoorwaarden en in het te ondertekenen vertrouwelijkheidsattest voldoende garanties.

Een belangrijk terugkerend onderdeel in het handhaven van de confidentialiteit van kritische data, is het **verder uitbouwen van de robuustheid en de bescherming van onze IT- en netwerksystemen**. Een aantal concrete maatregelen uit 2016 in dit domein:

- Maandelijks wordt een externe scan uitgevoerd van onze externe perimeter (Elia's publieke IP-adressen) teneinde de eventuele kwetsbaarheden van de internetapplicaties mbt mogelijke cyber-risico's te evalueren.
- In 2016 was er ook een interne en externe review van de configuratie van het nieuwe operating system Windows 10, gebaseerd op de CIS benchmark. Een aantal aandachtspunten werden geïmplementeerd teneinde het beveiligingsniveau van de laptops nog verder te verbeteren.
- Een aantal penetratietesten op de verschillende wifi netwerken en testen of er van het ene netwerk naar een ander netwerk kan overgegaan worden, tonen aan dat de beveiliging van ons netwerk adequaat is.

- Er werd een vragenlijst ontwikkeld om het beveiligingsniveau van software aangekocht als SAAS (software as a service) te evalueren.

In een ruimere context werden er ook heel wat **maatregelen uitgewerkt om onze sites en posten**, waar ook confidentiële informatie aanwezig is, **verder fysisch te beveiligen**:

- Via het programma inzake de beveiliging van Kritieke Infrastructuur EPCIP-richtlijn (European Programme for Critical Infrastructure Protection) werden in 2016 diverse elektronische en fysieke maatregelen geïmplementeerd in zowel kritische infrastructuur als strategisch belangrijke infrastructuur.
- In 2016 heeft Elia geïnvesteerd in de aankoop van elektronische beveiligingsystemen (CCTV, intrusiedetectie, ...). Bijkomend voorzag Elia eveneens in de installatie van specifieke hekkens en inbraakwerende deuren.
- Teneinde de bescherming van zijn nationale en regionale dispatch centra te maximaliseren voorzag Elia in de investering in diverse security maatregelen.

2. Transparantie

In het kader van zijn verplichtingen ten aanzien van de **Europese “REMIT” wetgeving** is Elia begin april begonnen met het publiceren van de cross-bordernominaties per marktspeeler op het ACER-transparantieplatform (ARIS-platform).

Er hebben bilaterale vergaderingen plaatsgevonden met de CREG. Ook werden er verschillende e-mails en brieven verstuurd om de CREG op de hoogte te houden en toelichting te verschaffen over de evolutie in de projecten van Elia wat betreft naleving van de **regelgeving van de Europese Commissie, en over de medewerking van Elia aan het project van het ENTSO-E European Transparency Platform**.

Elia heeft, in samenwerking met andere TNB's van de CWE-regio en op verzoek van verschillende marktspelers het initiatief genomen om **op de website van JAO gedetailleerde informatie over de flow-based parameters te publiceren**: [<link1>](#). Deze informatie heeft betrekking op de identiteit van de CB's en de kritieke snijdingen (CBCO's) waarmee rekening wordt gehouden bij de flow-based capaciteitsberekening binnen de berekeningsregio.

Elia neemt **regelmatig deel aan de werkgroepen van ENTSO-E** en werkt mee aan de ontwikkeling van de talrijke reportingactiviteiten die op basis van EG-regelgeving aan de vereniging zijn toegekend. Elia is bijvoorbeeld betrokken bij het officiële proces voor regelmatige CACM-monitoring inzake de voortgang van de koppeling van de D-1 markten en de intradaymarkten in Europa. In 2016 heeft Elia eveneens verschillende IT-activiteiten uitgevoerd met betrekking tot de meest recente door ENTSO-E voorgestelde wijzigingen aan de “European Transparency Platform Manual of Procedures” en werd er meegewerkt aan de uitwerking van voorstellen in de desbetreffende ENTSO-E-werkgroepen, teneinde haar systemen voor te bereiden op de toekomstige veranderingen in de nieuwe versie van het Transparency Platform die voorzien zijn voor 2017.

In het verlengde van de vorige jaren werden ook **in 2016 nieuwe maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat onze transparantieplichtingen worden nageleefd door meer informatie op onze website te publiceren**. Zo onder meer:

- **Veilingen van reserves**

In 2016 heeft Elia de informatie over de veilingen van de reserves verder afgestemd op de nieuwe producten en de frequentie van de veilingen. Sinds augustus koopt Elia op wekelijkse basis primaire en secundaire reserve aan. De publicaties werden aangepast aan deze nieuwe aanpak, de resultaten van de veilingen worden op weekbasis na validatie bekendgemaakt. Eveneens vanaf augustus is Elia gestart met het aankopen van een deel van de primaire reserves op de regionale markt (Regelleistung). Dit impliceert de bijkomende publicatie van een “price-forecast”, gebruikt bij de optimalisatie om het aanwezige volume van de regionale markt weer te geven.

In het kader van de nieuwe R3-producten Flex en Standard, heeft Elia ook de publicaties van de resultaten van de R3-veiling aangepast. De resultaten werden gepubliceerd op 15 december, de veilingdag voor januari 2017.

Alle info is terug te vinden in volgende link: [<link2>](#)

- One minute publication**

Op verzoek van de marktspelers heeft Elia in 2016 gezorgd voor de invoering van een publicatie per minuut van de System Imbalance (SI), het Net Regulated Volume (NRV) en van alle geactiveerde reserves die het NRV vormen (R2, IGCC, Bids, R3, ICH, InterTSO en SR) alsook GUV en GDV (gross upward and downward volume).

Dankzij deze informatie kan de markt de evolutie van de geactiveerde reserves beter volgen, zelfs nog vóór de publicatie van de onevenwichtsprijs die elke vijftien minuten wordt gepubliceerd.

Alle info is terug te vinden in volgende link: [<link3>](#)
- Frequency Data**

Elia heeft ook een publicatie van de 10-seconden-gegevens geïmplementeerd. De doelstelling van deze door de markt gevraagde informatie is het ondersteunen van de marktspelers bij het voorbereiden van hun business cases voor de levering van de primaire reserve.

Alle info is terug te vinden in volgende link: [<link4>](#)
- Documenten in het kader van de aankoopprocedures en contracten voor de ondersteunende diensten**

Elia heeft ook alle documentatie gepubliceerd die wordt gebruikt bij de verschillende opgestarte aanbestedingsprocedures voor ondersteunende diensten. Deze informatie omvat onder andere de contractmodellen, de bidding instructies, de aanvraagformulieren voor kandidatuurstelling enzovoort.

Alle info is terug te vinden in volgende link: [<link6>](#)
- Dashboard**

De op het “dashboard” gepubliceerde informatie werd vereenvoudigd en opgenomen op specifieke pagina’s van de website: [<link7>](#)
- Quick wins XBID**

In het kader van “quick wins XBID” werden de pagina’s van het volgende deel van de site ([<link8>](#)) aangepast en in overeenstemming gebracht met de nieuwe situatie.
- Windproductie - forecasts**

Vanaf begin 2016 werden de “most recent forecasts” voor windproductie 4 keer per dag (06u00u, 11u00u, 16u00 en 21u00) bijgewerkt. Deze data zijn ook via de export-functie beschikbaar.
- Strategische Reserves**

In het kader van de strategische reserves zijn verschillende evoluties aangebracht om de transparantie en communicatie naar de marktpartijen te verhogen. Deze ontwikkelingen werden door Elia doorgevoerd in navolging van de CREG-beslissing 1494 en ontwerpbeslissing 1598 inzake de werkingsregels van de strategische reserves. In het bijzonder werd de RSS-feed om mededelingen met betrekking tot de strategische reserve aan alle geïnteresseerde partijen te versturen, verder uitgebreid.

Vanaf 1 november 2016 werd namelijk het maximaal geïnjecteerde vermogen [MW] toegevoegd aan deze RSS-feed, die wordt uitgezonden tijdens de notificatie van een test (zowel op vraag van Elia als op vraag van de leverancier). Dit in aanvulling van de informatie die reeds verstuurd werd, i.e. tijdstip en verwijzingen naar de implicaties zoals beschreven in de werkingsregels. Bovendien zal Elia het testprogramma communiceren per e-mail naar de ARPs. Elia zal er ook voor zorgen dat marktpartijen deze informatie tegelijk ontvangen, door deze e-mail te versturen bij notificatie van de leverancier van een test op vraag van Elia, en om 10h00 D-1 bij een test op vraag van de leverancier. Bovendien zal Elia het testprogramma ook op haar website publiceren om 10h D-1 bij een test op vraag van de leverancier. Sinds de zomer van 2016 heeft Elia de transparantie en informatie op haar website verbeterd door een nieuwe publicatie van het real-time systeemonevenwicht. Dankzij deze publicatie worden eventuele aanpassingen van een strategische reserve testprogramma aan de markt kenbaar gemaakt, aangezien in “real-time” en per minuut de systeemonevenwicht, netto-regelvolume alsook het volume aan strategische reserve en operationele reserves gepubliceerd wordt.

Elia heeft op haar website ook de volumes en de prijzen van de strategische reserve gepubliceerd, om zo meer transparantie op dat gebied te bieden.

Alle info daarover vindt u hier: [<link5>](#)

Al deze evoluties zorgen er aldus voor dat alle marktpartijen, op hetzelfde moment een allesomvattend zicht hebben op de relevante informatie inzake de strategische reserves.

In 2016 heeft Elia gezorgd voor de verdere opvolging van specifieke verzoeken vanwege van de stakeholders en markspelers die ingediend worden via het hiervoor ingestelde e-mailadres Transparency@elia.be. Ook is Elia verder gegaan met het verschaffen van gegevens over het Belgische elektriciteitsnet via zijn transparantiewebsite.

De conclusie van een interne **compliance-evaluatie m.b.t. de goede uitvoering van het Europees Reglement 543/2013 (Transparency Platform)**, uitgevoerd in de loop van 2016, was dat alle gegevens waarvoor Elia fungeert als "oorspronkelijke eigenaar van de gegevens" op het transparantieplatform worden gepubliceerd, met uitzondering van bepaalde elementen die momenteel worden gecorrigeerd. De uitzonderingen, de oorzaken hiervan en de lopende maatregelen, werden in detail aan de CREG gerapporteerd.

In een **evaluatie van de toepassing van het Europees Reglement 1227/2011 (REMIT)**, werd vastgesteld dat Elia de gedefinieerde rollen en taken respecteert.

Een van de belangrijkste uitdagingen voor de gehele energiesector de komende jaren is **de implementatie van de Europese Network Codes (NC)**. De nieuwe netwerkcodes zullen leiden tot wettelijke aanpassingen van de technische reglementen, de gereguleerde contracten en regulatoire documenten.

De '**Expert Group Implementation Network Codes**', opgericht binnen de Users' Group, ziet erop toe dat dit op een coherente en consistente manier gebeurt. In samenwerking met de FOD Economie heeft Elia gezocht naar een proces dat de energiesector hierbij betreft, dat rekening houdt met verschillende bevoegdheden, een transparante dialoog verzekert, de Users' Group haar wettelijke rol erkent en de rol van Elia duidelijk aflijnt.

Concreet heeft de 'Expert Group Implementation NC' flink vorderingen gemaakt op het gebied van de technische thema's met betrekking tot de aansluitingscodes. Tijdens een eerste reeks vergaderingen werden het begrip 'significante netgebruiker' en de aansluitings- en conformiteitsprocedure besproken. Verder waren er besprekingen over de 'spanningscontrole en het beheer van het reactief vermogen'.

Het proces verloopt in verschillende stappen en richt zich in eerste instantie op de aanpassing van het federaal technisch reglement. Er werd gestart met de bespreking van specifieke topics binnen de Expert Groups waar zowel de administratie, regulatoren alsook de leden van de UG op worden uitgenodigd. Vervolgens wordt gekeken hoe de gewenste technische oplossing verankerd kan worden in het wettelijke kader. In een derde fase worden een voorstel van aanpassing van het federaal technisch reglement of andere relevantie documenten voorgesteld om vervolgens hier over te consulteren. Ten slotte zal de FOD Economie het proces verder zetten en een definitief voorstel opstellen.

Daarnaast zijn er ook in 2016 een **aantal overlegmomenten met de stakeholders georganiseerd** die bijdragen tot de transparantie informatie-uitwisseling **met de verschillende stakeholders en markspelers** :

- Op 18 november 2016 hebben wij naar jaarlijkse gewoonte onze stakeholders samengebracht tijdens de vierde editie van de **Stakeholders' Day**. Ook nu weer konden wij op een ruime belangstelling rekenen. Elia's Stakeholders' Day is uitgegroeid tot een niet te missen netwerkevenement voor onze stakeholders waarop ideeën worden uitgewisseld over de elektriciteitsmarkt.
- Op vrijdag 17 juni had de vierde editie van de **Customers' Day** van Elia plaats, de jaarlijkse ontmoeting met haar partners en klanten. Een honderdtal genodigden waren op het evenement aanwezig. Infosessies werden er afgewisseld met interactieve workshops met netgebruikers en distributienetbeheerders.

3. Non-discriminatie

Elia bevestigt dat het **permanent toeziet op de naleving van het beginsel van non-discriminatie**, overeenkomstig artikel 8 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt. Het beginsel van non-discriminatie is trouwens een voortdurend aandachtspunt en beoordelingscriterium bij de uitvoering van interne audits.

Er zijn verschillende specifieke controles uitgevoerd betreffende de evaluatie van de contracten (customer contractual agreements) en de naleving van het beginsel van non-discriminatie. Er werd geen enkele inbreuk vastgesteld op het principe van non-discriminatie tussen verschillende groepen van soortgelijke klanten tijdens **de evaluatie van de ARP-contracten** uitgevoerd in 2016 in het kader van de interne audit inzake de werkingsregels van de markt.

We hebben onlangs ook geverifieerd dat we tijdens het hele jaar 2016 **geen enkele klacht over discriminatie** hebben ontvangen.

Elia organiseert geregeld voor de betrokken marktspelers **publieke consultaties over nieuwe contractuele of regelgevende documenten en de wijzigingen** in deze documenten. Ook in het kader van bepaalde publieke onderzoeken zoals deze bij de ontwikkelingsplannen of de invoering van mechanismen die verband houden met de marktwerking vraagt Elia het advies van de marktspelers. Elia vindt het dan ook nuttig om de marktspelers te informeren over de publieke consultaties die ENTSO-e lanceert en die een invloed hebben op de situatie in België. Het is de bedoeling om via deze consultaties eventuele opmerkingen te ontvangen van de stakeholders over de voorstellen van Elia.

Overzicht van de verschillende **initiatieven in 2016 waarbij Elia op een niet-discriminerende manier de betrokken marktactoren geïnformeerd en geconsulteerd heeft:**

- 15/01/2016: Formele publieke consultatie bij de marktspelers over de voorstellen van een beperkt aantal wijzigingen van het ARP-contract ("Intraday Quick Wins"), van 15 tot 29 januari 2016.
- 15/03/2016: Formele publieke consultatie bij de marktspelers over de voorstellen van een beperkt aantal wijzigingen van de ARP en toegangscontracten (o.a. wijziging design primaire reserves en integratie van sommige elementen specifiek aan het CACM reglement), van 15 maart tot 8 april 2016.
- 20/04/2016: Aankondiging dat ENTSO-E drie publieke consultaties organiseerde, van 18 april tot 18 mei, over geharmoniseerde Europese Allocatieregels; de termijn voor day-ahead vastheid; en de gate-openingstijd en -sluitingstijd van de zoneoverschrijdende intradaymarkt.
- 31/05/2016: In het kader van het proces van de volumebepaling van de strategische reserve, organiseert Elia een openbare raadpleging over de methodologie en de basisgegevens die gebruikt zullen worden, van 30 mei tot 27 juni.
- 07/07/2016: Publieke raadpleging over de "shadow allocation rules" door JAO.EU
- 10/08/2016: Publieke consultatie over de design voorstel voor het pilootproject bidladder, van 10 augustus tot 8 september 2016.
- 20/09/2016: Bijkomende raadpleging over de basisgegevens voor de berekening van de volumebepaling aan strategische reserves, van 19 september tot 3 oktober 2016.
- 07/10/2016: Aankondiging dat ENTSO-E twee publieke consultaties organiseert, van 4 oktober tot 6 november, over de methodologie voor de berekening van geplande uitwisselingen resulterend uit de eenvormige day-ahead en intradaykoppelingen.
- 07/11/2016: Formele publieke consultatie bij de marktspelers over de voorstellen van een beperkt aantal wijzigingen van de ARP contract (voornamelijk m.b.t. de indienstname van de nieuwe dienst voor "tertiary control energy"), van 7 november tot 2 december 2016.
- 19/12/2016: Openbare raadpleging over de "Procedure voor Aanleg van Strategische Reserve", van 19 december tot 27 januari.

Ook bij de **ontwikkeling van mechanismen die verband houden met de marktwerking**, hanteert Elia eveneens het **principe van niet-discriminatie**. Concrete doelstelling is om in de balancingmarkt zoveel mogelijk energie-actoren te laten participeren aan het aanbieden van gereserveerde energie en van vrije biedingen om het resterend onevenwicht in de Belgische regelzone te compenseren. Naast de grote productie-eenheden moeten **ook industriële klanten, aggregatoren en kleinere productie-eenheden** flexibiliteit kunnen leveren. Elia voerde daarom begin 2016 een interne studie uit en pleegde intensief overleg met de marktspelers.

Op basis daarvan zette Elia het pilootproject BidLadder op met als doel om vanaf 30 juni 2017 een biedplatform aan te bieden aan alle marktpartijen, eerst voor de levering van flexibilitieitsopties via de leveringspunten van het Elia-net, en eventueel later - na overleg met de DNB's - via de leveringspunten die op het distributienet zijn aangesloten.

Op basis van een specifieke evaluatie door Interne Audit m.b.t. het **proces van aan- en verkoop van GSC en WKC in het Vlaams Gewest**, werd vastgesteld dat Elia ook op een transparante en niet discriminerende wijze zijn wettelijke opdracht in dit domein uitvoert.

Erik De Schrijver
Compliance Officer Elia

Link 1	http://jao.eu/press/news/view?parameters=%7B%22NewsId%22%3A%2264de7811-0961-463f-a002-a6ba00bac2a2%22%7D
Link 2	http://www.elia.be/nl/leveranciers-en-contractors/aankoopcategorien/energieaankopen/Ancillary-Services-Volumes-Prices
Link 3	http://www.elia.be/en/grid-data/balancing/current-system-imbalance
Link 4	http://www.elia.be/nl/grid-data/data-download
Link 5	http://www.elia.be/nl/leveranciers-en-contractors/aankoopcategorien/energieaankopen/strategische-reserve-volumes-
Link 6	http://www.elia.be/nl/producten-en-diensten/ondersteunende-diensten/aankoop-van-ondersteunende-diensten
Link 7	http://www.elia.be/en/grid-data/dashboard
Link 8	http://www.elia.be/nl/grid-data/interconnexions